

PREVENIREA ȘI COMBATerea CORUPȚIEI

Olga GAȘPER,
masterandă, inspector superior

Corupția reprezintă un fenomen care, prin amploarea, intensitatea și formele ei de manifestare, măsoară adevărata stare de legalitate, moralitate și normalitate a unei societăți. Ea definește, până la un anumit punct, starea de dezechilibru normativ și moral al unei societăți aflate în criză sau în tranziție, întrucât ea perturbă grav desfășurarea relațiilor sociale la nivel instituțional și interpersonal, determinând scăderea prestigiului și autorității unor instituții publice și private, precum și a unor instanțe specializate în control și prevenție socială, ca urmare a implicării în diferite afaceri a unor persoane cu funcții de decizie din domeniul politicului, legislativului, executivului, justiției și administrației.

Corupția este întâlnită atât în societățile democratice, cât și în cele totalitare. Deși există o oarecare tendință de a considera un regim autoritar ca fiind capabil să elimine corupția, realitatea este că într-un astfel de regim corupția este parțial limitată, ea regăsindu-se în anumite cercuri privilegiate, fiind accesibilă anumitor grupuri de indivizi. Corupția vizează un ansamblu de activități imorale, ilicite, ilegale realizate nu numai de indivizi cu funcții de conducere sau care exercită un rol public, ci și de diverse grupuri și organizații, publice sau private, în scopul obținerii unor avantaje materiale sau morale sau a unui statut social superior prin utilizarea unor forme de constrângere, șantaj, înșelăciune, mituire, cumpărare, intimidare.

Cuvinte-cheie: corupție, prevenire, contracarare, combatere, lege, factori, luptă, consecințe.

PREVENTING AND COMBATING CORRUPTION

Corruption is a phenomenon that, by its scale, intensity and forms of manifestation, measures the true state of legality, morality and normality of a society. It defines, to a certain extent, the normative and moral imbalance of a society in crisis or in transition, as it severely disrupts the development of social relations at institutional and interpersonal level, causing the prestige and authority of some public and private institutions to decline, such as and of specialized courts in social control and prevention, as a result of the involvement in different businesses of persons with decision-making functions in the field of politics, legislative, executive, justice and administration.

Corruption is encountered in both democratic and totalitarian societies. Although there is some tendency to consider an authoritarian regime as capable of eliminating corruption, the reality is that in such a regime corruption is partially limited, being found in certain privileged circles, being accessible to certain groups of individuals. Corruption refers to a set of immoral, illicit, illegal activities carried out not only by individuals with management positions or exercising a public role, but also by various groups and organizations, public or private, in order to obtain material or moral advantages or a status. social superior by using some forms of coercion, blackmail, deception, bribery, buying, intimidation.

Keywords: corruption, prevention, counteracting, tackling, law, factors, the fight, consequences.

Introducere. Una dintre prioritățile actuale ale reformelor economice, politice și sociale din Republica Moldova este prevenirea și combaterea corupției. Privită obiectiv, inclusiv prin prisma fenomenului corupției, tranziția politică, socială și economică din perioada ce s-a scurs de la declararea independenței statului a avut un impact dezastruos asupra calității guvernării și dezvoltării țării.

Corupția este un fenomen complex, multistructural și multidimensional, un fenomen economic, social și politic, a cărui complexitate este determinată de diverse cauze, care pot fi grupate în: economice, instituționale, de ordin legal, politice, sociale și morale.

La baza cuvântului „corupție” se află cuvântul latin „conuptio”, ceea ce înseamnă în traducere directă „stricăciune, mită”, în general, această interpretare oferă o imagine generală despre ceea ce reprezintă, de fapt, corupția - stricare sau coroziune a autorităților prin mituirea lor [4, pa.17].

În legislația Republicii Moldova, noțiunea de corupție este formulată în Legea privind combaterea corupției și protecționismului din 27.06.1996. Corupția - fenomen antisocial, ce se manifestă prin acordul ilegal a două părți, una dintre care propune sau promite avantaje sau bunuri ce sunt neadmise de lege, iar cealaltă parte, ce lucrează pentru stat, consimte să le primească sau le primește în schimbul efectuării sau neefectuării unor lucrări sau oferirii-neoferirii anumitor servicii, legate de activitatea profesională, ce conține elemente de crimă stipulate în Codul Penal [4, pag.5-6].

Lupta împotriva criminalității se desfășoară în toate statele prin măsuri concentrate deopotrivă de prevenire și de constrângere cu aplicarea de sancțiuni penale. Nimeni n-a găsit încă o soluție cu eficacitate garantată pentru reducerea, și în cele din urmă, eliminarea criminalității din viața societății. Referitor la fenomenul corupției este un adevăr unanim acceptat

potrivit căruia urmărirea penală, sancțiunea disciplinară contra indivizilor corupți pot elimina infractorul, dar nu pot eradica corupția. În consecință, combaterea corupției poate fi realizată eficient prin redresarea economică, politică și morală a societății.

Problemele prevenirii infracțiunilor de corupție și a criminalității, în general, lupta împotriva lor este inspirată de politica penală a țării și comportă soluții naționale, care la rândul lor depind, pe de o parte de acuratețea concepției, de structurile, programele și metodele prin care se desfășurează strategia națională de combatere a infracționalismului, iar pe de altă parte sunt în funcție și de mijloacele financiare pe care statul poate să le atribuie acestui scop. Prin urmare eficacitatea soluțiilor adoptate pentru prevenirea și combaterea infracțiunilor de corupție depinde de dezvoltarea social-economică a statului, de puterea reală a acestuia.

Metode și materiale aplicate. În cadrul articolului au fost utilizate următoarele metode: metoda analizei logice și metoda clasificării. Ca materiale au fost selectate literatura de specialitate din cadrul Republicii Moldova și România.

Scopul: Prezentul studiu pornește de la realitățile care pot fi desprinse din peisajul socio-economic al Republicii Moldova. De fapt, în rândurile ce urmează intenționez să realizez un studiu minuțios în ceea ce privește fenomenul ce periclitează securitatea națională a Republicii Moldova – corupția. Ideea de bază care se desprinde din acest articol și pe care o propunem atenției și, eventual, investigării, poate fi formulată în felul următor: corupția este un fenomen complex, multistructural și multidimensional, un fenomen economic, social și politic, a cărui complexitate este determinată de diverse cauze pe care le voi descrie în continuare.

Conținut de bază. Specificul și dinamica corupției reprezintă o consecință a problemelor generale sociale, politice și economice la nivel de stat. Nivelul corupției întotdeauna crește când țara se află în perioada modernizării. Republica Moldova trăiește la etapa actuală nu doar o simplă modernizare, ci o restructurare completă a tuturor proceselor economice, sociale și politice la nivel de stat. Din aceste considerente, nu este de mirare că ea urmează calea modernizării conform regulilor de dezvoltare socială, inclusiv celor care au consecințe negative.

Pentru Moldova modernă sunt caracteristice următoarele cauze ale corupției:

- Un număr mare de verificări exercitate de organele de stat de control. Astăzi, conform statisticii oficiale, o întreprindere este verificată în mediu de 17 ori pe an. Neoficial, același număr atinge 33 vizite pe parcursul unui an;

- Segmentarea aparatului de stat, ceea ce duce la conflictul de competente, adică la situația când câteva organe de stat au competența să rezolve unele și aceleași sau întrebări asemănătoare. Astfel, numărul total de organe de stat ce efectuează controlul în Moldova ajunge până la 60. De exemplu, conform legislației, documentația financiară a întreprinderii o pot controla, colaboratorii organelor fiscale ale Centrului de Combatere a Crimelelor Economice și a Corupției (CCCEC), inspectoratul muncii, organelor vamale, etc.;

- Neajunsurile legislației. Legislația în vigoare a Republicii Moldova este foarte puternic formalizată și creează posibilitatea de apariție și dezvoltare a birocrăției, iar birocrăția, evident, duce la corupție;

- Instabilitatea economică, adesea însoțită de crize economice. Scăderea bruscă în economie și lipsa încrederii în ziua de mâine, fiind combinată cu nivelul foarte jos de salarizare al lucrătorilor instituțiilor de stat duce la căutarea de către administratori a mijloacelor alternative de venit, pe care le oferă funcția lor profesională;

- Polarizarea extrem de evidențiată a societății de astăzi în bogați și săraci. Astăzi în Moldova practic lipsește clasa socială medie, iar în loc de aceasta, se observă oameni puțini ce dețin foarte multe mijloace bănești, pe când marea majoritate trăiește sub limita sărăciei. Aceasta duce la faptul că orice persoană ce a reușit să ocupe o poziție anumită în aparatul de stat tinde să ajungă la treptele superioare ale scării sociale;

- Cote înalte de impozitare. De exemplu, de pe venit, întreprinzătorul trebuie să plătească impozit (taxa valoare adăugată - TVA), ceea ce, fiind combinat cu alte impozite, formează o sumă mare;

- Nivelul jos de educație juridică și, respectiv, lipsa conștiinței legale la întreprinzători și la funcționarii de stat.

- Cunoașterea drepturilor proprii și obligațiilor - iată arma principală a populației contra funcționarilor corupți;

- Lipsa pachetului de garanții economice-sociale al funcționarilor de stat.

- Nivelul de salarizare jos, lipsa locului de trai, prețuri înalte la serviciile medicale, bătrânețea neasigurată - toate acestea cauzează mituirea funcționarilor de stat și corupția lor;

- Lipsa accesului liber la informație îi impune pe cetățeni și pe agenții economici să mituiască funcționarii de stat. Toate cele menționate cauzează pierderi enorme economiei naționale și duc la proliferarea economiei ilegale [4, pag.3-4].

Acțiunea socială anticrimă, în general, și cea anticorupție, în particular, se realizează pe două căi: contracarare și prevenire.

Dacă inițial predomina contracararea faptelor criminale, atunci în ultimele secole o tot mai mare atenție i se acordă prevenirii manifestărilor criminale, datorită dezvoltării vertiginose a științei și, în deosebi, a sociologiei.

Contracararea presupune, în esență, aplicarea unor măsuri punitive față de cei care le-au săvârșit, astfel încât aceștia, dar și ceilalți să fie constrânși, prin amenințare cu pedeapsa sau prin aplicarea efectivă a ei, ca să se abțină de la asemenea comportamente.

Prevenirea constă în înlăturarea cauzei care generează manifestările criminale sau, ceea ce se întâmplă de regulă, a condițiilor care le favorizează, astfel încât acestea să nu se producă ori să se producă într-o măsură limitată, socialmente tolerabilă.

Există o diversitate a formelor de prevenire a manifestărilor de corupție. Ea poate fi realizată la nivel național, sectorial, regional, instituțional și individual. Una dintre formele de prevenire a fenomenului corupției o constituie - educația anticorupție. Utilizarea educației ca formă de prevenire a corupției este indispensabilă în societatea noastră, deoarece comportamentul de corupție este determinat, tot mai mult în ipostaza actuală a fenomenului, nu numai de factori externi, obiectivi, ci deja de o motivație internă, stabilă și autosuficientă.

Se afirmă adesea că, în genere, corupția se naște din sărăcie. S-ar putea. Cert este însă că ea nu dispare odată cu sărăcia. Iată un exemplu elocvent în acest sens. Recent, ofițerii Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției au reținut un bancher prosper, care avea un salariu și un venit lunar impresionant pentru majoritatea cetățenilor. Cu toate acestea, el nu ezita, după cum rezultă din materialul probator acumulat în cadrul cercetării cazului, să estorcheze bani în calitate de mită. Mai mult decât atât, acesta și-a majorat ilegal și consistent salariul fără a avea consimțământul Consiliului de administrare al băncii [2, pag.54-55].

Problema e că în societățile în care fenomenul corupției persistă o anumită perioadă se formează, pe de o parte, un sistem de corupție, iar pe de altă parte, o mentalitate coruptă. Sistemul de corupție îl subordonează pe funcționar, om de afaceri, cetățean, politician etc., forțându-l să se încadreze în relațiile de corupție proprii acestui sistem. La rândul ei, mentalitatea coruptă îi dă individului impresia firescului, generând de la sine putere asemenea conduite.

Dacă pentru demontarea sistemului de corupție sunt necesare măsuri de prevenire cu caracter instituțional, atunci dezrădăcinarea mentalității corupte poate fi realizată, într-o măsură considerabilă, prin educație anticorupție. Prevenirea corupției prin educație poate fi realizată, deoparte, de organizațiile

neguvernamentale și cele guvernamentale. Implicarea instituțiilor publice în această activitate este însă indispensabilă, în special, în educarea anticorupție a funcționarilor din sectorul public.

Funcționarii din sectorul public manifestă o atitudine destul de refractară față de acțiunile educative întreprinse de organizațiile neguvernamentale. Ei resping într-o măsură considerabilă mesajul transmis de reprezentanții lor, privindu-i cu destulă neîncredere. Distanța este cauzată de faptul că funcționarii din sectorul public nu se identifică cu trimișii organizațiilor neguvernamentale, pe care îi percep mai degrabă ca pe niște persoane venite din exterior, care nu cunosc starea de lucruri din instituțiile publice și au obiective distincte.

Situația este cu totul diferită în raporturile cu reprezentanții unor instituții publice, funcționari și ei, cu care se identifică în mare parte. Acțiunea educativă a acestora pătrunde în mintea funcționarului, exercitând influența formatoare scontată. Există cazuri cunoscute în care funcționarii orientați spre o relație de corupție au renunțat la intenție sub impactul măsurilor educative realizate de ofițerii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. Este lesne de presupus că atare cazuri necunoscute sunt și mai multe. Sunt niște exemple relevante de eficacitate și eficiență a metodelor de prevenire a corupției.

Implicarea instituțiilor publice în activitatea de educație anticorupție capătă o însemnătate cu totul deosebită în condițiile în care funcționarii din sectorul public percep mesajul anticorupție al unui agent guvernamental drept un imperativ. Pentru ei mesajul anticorupție al unui agent guvernamental nu reprezintă o simplă expunere de opinie sau de informație, ci exprimarea unei poziții oficiale, spre deosebire de afirmațiile reprezentanților unor organizații neguvernamentale. În consecință, efectul acțiunii educative a funcționarilor din instituții publice asupra atitudinii și conduitei colegilor lor este net superior.

Este însă deosebit de important ca activitățile de educație anticorupție să fie realizate de persoane oneste, necompromise de orientări spre practici de corupție, în caz contrar, efectul lor riscă să nu se producă sau chiar să provoace efecte diametral opuse.

Bineînțeles că desfășurarea acțiunilor de educație anticorupție de către societatea civilă este necesară și benefică. Organizațiile neguvernamentale au un teren vast de prevenire a corupției prin măsuri educative în sectorul privat, unde această molimă este destul de răspândită, în sectorul civil și, în genere, în rândul populației. Categoriile sociale indicate sunt, dimpotrivă, mai receptive față de mesajul societății civile, decât față de cel oficial și, deci, efectul de prevenire este mai puternic.

Totodată, este necesară întreprinderea unor măsuri comune de prevenire a corupției prin educație, la care să participe atât reprezentanții instituțiilor publice, cât și cei ai societății civile. Ele au priză îndeosebi la acțiunile de anvergură orientate spre păturile largi ale populației și cu un impact mediatic de proporții, dar au rostul său și în influențarea funcționarilor din sectorul public, privat și civic.

Mai presus de toate, educația anticorupție are rolul de a contribui semnificativ la formarea și modelarea conștiinței sociale și anume a reprezentării problemei corupției. Prin urmare, educația maselor largi, a funcționarilor sau a cetățenilor, modelează nu atât conștiința individuală, cât cea socială, distinctă de prima. De aceea, educația anticorupție este în stare a transforma o masă de indivizi într-un grup coerent, unitar cu gândire, voință și comportament identic, orientat spre soluționarea aceleiași probleme - corupția.

Problemele sociale nu pot fi rezolvate decât printr-o acțiune socială, adică prin eforturile comune ale grupului social vizat. În aceste condiții, devine decisivă găsirea căilor de conjugare a energiilor individuale într-o acțiune socială. Or educația este un factor major de comutare a eforturilor particulare într-un efort social întru renunțarea la comportamente de corupție, care paralizază societatea.

Unele voci susțin că se vorbește mult despre corupție, dar în van. Nu putem împărtăși o asemenea afirmație. Dacă o problemă persistă, atunci înseamnă că ea a fost adusă insuficient în atenția societății [2, pag.89-90].

Corupția are un impact puternic asupra securității economice și umane. Consecințele ei sunt multiple. Adesea este dificil de a delimita clar corupția de guvernarea proastă. Deși este evident că multe fenomene nu ar putea să atingă o astfel de amplitudine, dacă nu ar fi implicate interesele de grup.

Consecințe sociale:

Corupția creează o povară fiscală excesivă asupra populației. Ea are un impact negativ puternic asupra păturilor vulnerabile ale societății, care nu au putere politică pentru a se proteja. Există o corelație directă între sărăcie și corupție în țară. Ultima absoarbe sursele financiare care ar putea fi alocate în sistemul de ocrotire a sănătății, educație, asigurare socială, și alte necesități sociale.

Consecințele asupra securității politice a statului:

Formarea unei oligarhii politice și economice, care impune societății preferințele sale, ignorând necesitățile societății, contribuie la creșterea rapidă a datoriilor statului, declinul veniturilor în buget. Ea conduce la falimentul politicilor de susținere a micului

business și de protecție socială, și, deci, subminează încrederea populației în structurile statale.

Contrabanda. Problema exporturilor și importurilor ilegale a atins proporții alarmante. Conform datelor vamei, volumul contrabandei depistate a crescut. În același timp, numărul dosarelor penale care au ajuns la judecată diminuează continuu. Dosarele penale cu privire la contrabandă se clasează neîntemeiat.

Volumul valutei nerepatriate crește în continuu. Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne doar 2 din 10 camioane cu combustibil care trec prin vamă se înregistrează oficial. Plata medie pentru a nu fi înregistrat la vamă constituie circa 100 USD pentru un camion.

Analiza noastră arată că volumul operațiunilor de export-import dintre Moldova, Rusia și Ucraina deviază considerabil de la statistica oficială din Moldova (de la 60 până la 90 % din total).

Criminalitatea. Existența unui sector larg corupt în stat creează condiții favorabile pentru crimă. Datele conferinței practico-științifice “Criminalitatea organizată și economia tenebră în Republica Moldova” ce a avut loc sub egida Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Academiei de Poliție și Asociației Independente de Criminologie, arată că nivelul corupției în Moldova a luat proporții deosebit de mari. În lipsa puterii reale de stat apar mecanisme și structuri neformale, care substituie rapid structurile statale.

Corupția în sistemul judiciar. Organele mass-media descriu numeroase cazuri de clasare neîntemeiată a dosarelor penale sau, în genere, de dispariție a acestora. Din păcate, un sistem de așa numite “tarife” pentru clasarea dosarelor există. De exemplu, pentru o sumă de 1000 dolari SUA o persoană poate reduce sentința de ispășire a pedepsei cu un an. Dacă plata se efectuează la un nivel adecvat, atunci persoana în cauză poate fi achitată. Drept consecință, circa 98 % din cei ce își ispășesc sentința la penitenciare sunt persoane din zona rurală, care sunt pedepsite pentru crime minore, în cazurile crimelor serioase, de obicei, nu se ajunge până la judecată [1, pag.9-11].

Contracărarea corupției este un proces de lungă durată. Acest fenomen nu poate fi extirpat, însă poate fi și trebuie diminuat printr-un control riguros, prin aplicarea unor măsuri de prevenire, care să vizeze factorii criminogeni și înlăturarea condițiilor care generează corupția, cât și prin depistarea nemijlocită a actelor de corupție, tragerea la răspundere juridică a vinovaților, în temeiul legislației. Este absolut necesară completarea măsurilor de prevenire și contracărarea cu acțiuni de educare a populației în spiritul intoleranței față de actele de corupție și de obținere a

sprijinului ei în campania anticorupție promovată de autoritățile publice.

Politica îndreptată împotriva corupției trebuie neapărat să devină o parte indispensabilă a politicii statului și să fie în centrul atenției statului. În practică, aceasta înseamnă că trebuie imediat elaborat și implementat programul complex anti-corupție care ar evolua într-un program permanent de luptă cu corupția menit să limiteze și să stopeze creșterea ei. Elaborarea și realizarea unui asemenea program trebuie să fie bazată pe înțelegerea corectă și exactă a ceea ce este corupția, analiza greșelilor și nereușitelor comise pe parcursul luptei cu corupția și analiza cauzei lor. Conștientizarea cauzelor existente și limitelor, crearea principiilor clare și productive de luptă cu ea.

O protecție foarte efectivă a principiilor transparenței este asigurată de unirea cetățenilor în organizații sociale create special în aceste scopuri. Asemenea organizații sunt menite să sporească responsabilitatea cetățenilor și să mărească nivelul lor de conștiință socială atât în țară, cât și peste hotarele ei. Corporațiile financiare puternice nu cunosc hotare și corupția pentru ele reprezintă o formă comună de desfășurare a afacerilor, de aceea lupta cu corupția trebuie efectuată pe plan mondial. Dacă poporul nu întreprinde nimic pentru păstrarea democrației, dacă el duce lipsă de curaj social și încredere în Guvernul ales, atunci democrația inevitabil va deveni prada corupției.

Evident, evoluția societății și a statului bazat pe drept presupune, în primul rând, și evoluția morală a societății. Cetățenii, conștientizând și asimilând în practică procesele vitale, elaborează cultura lor proprie de interrelații sociale. Acum, însă este esențial să umplem vidul format nu prin imitarea idealurilor capitaliste, ci cu idei și tendințe, ce corespund unui nou concept de percepere a responsabilității sociale prin perfecționarea proprie în conformitate cu punctele de reper morale stabilite.

În Moldova, organizațiile non-guvernamentale înregistrează o creștere a activității în procesul de luptă cu corupția [3, pag.8-9].

Concluzii. Acest articol reprezintă un efort de a sistematiza cercetări în domeniul corupției. Rezultatul studiului economic, precum și studiului opiniei publice dovedesc că după mijlocul anilor '90 corupția în Moldova a căpătat proporții considerabile. Corupția agravează sărăcia, diminuează drepturile omului, degradează mediul ambiant, defavorizează dezvoltarea, inclusiv dezvoltarea sectorului privat, generează conflicte, distruge încrederea în democrație, și în cele din urmă, stopează dezvoltarea umană a țării. Corupția este sfera de redistribuire nelegitimă a puterii și averii publice. Ca și în alte state post-dictatoriale, în

Republica Moldova nu există dialog real între Guvern, societate civilă și sectorul privat asupra acestor chestiuni. Societatea acuză Guvernul de corupție și tolerează această manifestare la toate nivelurile în viața de toate zilele. Sectorul privat percepe Guvernul drept bariera numărul unu în dezvoltarea acestuia. Guvernul încearcă să întreprindă careva măsuri și nu reușește fără susținerea reală din partea societății. Deci, o campanie cu succes împotriva corupției în Moldova cere o participare integrală a trei mari componente sociale: Guvernul, comunitatea oamenilor de afaceri și societatea civică.

Domeniile principale ale combaterii corupției în Moldova sunt cele care țin de serviciul vamal, inspectoratele fiscale, achizițiile publice și sectorul energetic. Acestea sunt domeniile, care ar contribui preponderent la creșterea bugetului. Însă, combaterea corupției în domeniul ocrotirii sănătății publice și educație, va duce la îmbunătățirea stării de lucruri în dezvoltarea umană în țară.

Eforturile de combatere a corupției vor trebui să fie sistematice și vor cere un angajament de lungă durată din partea Guvernului. Principiile de bază ale Programului de Stat Anti-corupție trebuie să fie următoarele:

- Contabilizare, transparență, democrație, legitimitate și aplicarea legii, zero toleranță față de corupție.
- Elaborarea unui program care ar putea fi monitorizat de către public.
- Desemnarea dimensiunilor exacte de extindere a puterii oficiale de stat și a celei sociale.
- Stabilirea unor pârghii transparente și previzibile de interacțiune între acestea.

O dată ce în țară cu un grad înalt de extindere a acestui fenomen, corupția nu poate fi dezrădăcinată totalmente, există o șansă de a limita acest fenomen prin mecanismele de control civic asupra activităților instituțiilor politice. Opinia publică și instituția acesteia joacă un rol foarte important de ajustare în descoperirea și abordarea practicilor de manifestare a corupției.

Guvernul Republicii Moldova a făcut câteva încercări de a combate corupția. Unul dintre ele a fost adoptarea Programului Guvernului de Combatere a Corupției, Crimei Organizate și Protecționismului, însă implementarea practică rămâne a fi limitată. Prioritatea Guvernului ar trebui să fie implementarea acestui Program, incluzând semnarea unui număr de acorduri internaționale de combatere a crimei organizate și corupției, în afară de aceasta, în acest articol sunt cuprinse un număr de sugestii suplimentare. Acesta include măsuri de abordare a corupției în reforma judiciară și legislativă, gestionarea reformei

sectorului public, ameliorarea procedurilor de control de stat, transparența din viața politică, crearea unui sector privat viabil, de cercetări, de relații cu societatea civilă, de colaborare cu alte instituții, inclusiv organismele internaționale.

O campanie anti-corupție de succes poate fi realizată doar cu un grad înalt de lucru tehnic, predestinat pentru îmbunătățirea sistemului și prin urmare, descurajarea mediului favorabil a corupției. Multe din activitățile recomandate sunt prea costisitoare pentru Guvern sau nu corespund capacităților tehnice ale Guvernului de a implementa reforma respectivă. Astfel, doar o asistență financiară și tehnică din partea comunității internaționale și organizațiilor donatoare

ar putea asigura realizarea unui progres în reformele sugerate.

Referințe bibliografice

1. Carașciuc Lilia, Corupția și Calitatea Guvernării: Cazul Moldovei, BERD. Transition Report, 1999;
2. Bejan Octavian, Prevenirea și contracararea corupției, Ed: Tipografia centrală, Chișinău 2007;
3. Iachimov S., Stoianov S., Corupția în Moldova și lupta cu ea, Chișinău, 2007;
4. Stoianov S., Corupția în Moldova și lupta cu ea Buletinul clinicilor juridice, nr.5, 2007.

